

Zanieczyszczenie wody w Bornem Sulinowie

OPIS SPRAWY

Niniejszy opis informuje w skrócie o zdarzeniach, podjętych i toczących się działaniach w sprawie zanieczyszczenia chemicznego związkami tetrachloroetenu i trichloroetenu na ujęciu wody Nr 1 w Bornem Sulinowie oraz 1,2 dichloroetenem na ujęciu wody Nr 2 w Bornem Sulinowie

Działania:

- I. Poszukiwanie i ustalenie ognisk zanieczyszczeń oraz ewentualnego sprawcy – (Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie).
- II. Ustalenie sposobu lub wytycznych eliminacji ognisk zanieczyszczeń w celu ich odcięcia od źródeł wody dla istniejącego ujęcia w Bornem Sulinowie. Rekultywacja zanieczyszczonego terenu, eliminacja szkody w środowisku. Postępowanie naprawcze - (kto? - w zależności od postępowania RDOŚ w Szczecinie)
- III. Zapewnienie dostawy wody zdatnej do picia poprzez istniejący układ sieci wodociągowej i modernizację istniejącego SUW Borne Sulinowo – (PWIK Sp. z o.o. w Szczecinku)
- IV. Poszukiwanie alternatywnego źródła wody w przypadku niemożności zapewnienia zdatnej do picia wody z ujęcia nr 1 i nr 2 w Bornem Sulinowie (Gmina Borne Sulinowo)
- V. Realizacja inwestycji nowego alternatywnego źródła wody w przypadku takiej konieczności – (PWIK Sp. z o.o. w Szczecinku – po ujęciu w planie rozwoju przedsiębiorstwa)

Cel działania nadrzędny:

Dostarczanie wody zgodnej z wymogami dla mieszkańców Bornego Sulinowa.

Zanieczyszczenie pierwsze - 23.05.2009r.

W dniu 23 maja 2009 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Szczecinku decyzją nr 137/2009 stwierdził brak przydatności wody do spożycia z miejskiego ujęcia wody nr 1 w Bornem Sulinowie z uwagi na przekroczenie dopuszczalnej zawartości trichloroetenu i tetrachloroetenu (dopuszczalne 10 µg/l na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi - Dz.U.nr 61, poz.417).

Zgodnie z w/w decyzją Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. z siedzibą w Szczecinku jako właściciel terenu i eksploatacator ujęcia wody w Bornem Sulinowie podjęło następujące czynności:

1. - *wyłączono ujęcie nr. 1 z eksploatacji a mieszkańcy zaopatrywani zostali z ujęcia nr. 2 w wodę, której jakość odpowiada wymogom określonym w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007r w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.*
2. - *wyplukano miejską sieć wodociągową*
3. - *założono stały monitoring jakości wody na ujęciu nr 2 i miejskiej sieci wodociągowej (badania prowadzone przez WSSE w Szczecinie),*
4. - *założono stały monitoring studni skażonego ujęcia wody nr 1 (badania prowadzone przez WSSE w Szczecinie),*
5. - *prowadzi się nieprzerwanie pompowanie oczyszczające ujęcia nr 1 do instalacji kanalizacyjnej wód opadowych i roztopowych i odprowadza poza strefy ochrony ujęcia wody*

Zanieczyszczenie wody w Bornem Sulinowie

Celem ustalenia przyczyny i ogniska zanieczyszczenia wody Spółka PWiK :

1. *wystąpiła do Wojewódzkiej Inspekcji Ochrony Środowiska z wnioskiem o przeprowadzenie kontroli w Zakładzie bezpośrednio zagrażającemu ujęciu wody z racji lokalizacji i charakteru produkcji,*
2. *zleciła Państwowemu Instytutowi Badawczemu Państwowego Instytutu Geologicznego w Szczecinie - Oddział Geologii Morza Zakład Regionalny Pomorza wykonanie zwiadu terenowego oraz wykonanie sondowań w warstwie wodonośnej w pobliżu studni nr 5 i 6 wraz z poborem prób wody do analizy chemicznej z przekrojów wykonywanych otworów geologicznych,*
3. *zleciła Państwowemu Instytutowi Badawczemu Państwowego Instytutu Geologicznego w Szczecinie wykonanie matematycznego modelu dopływu wód do studni ujęcia*
4. *przeprowadziła badania pilotażowe na węglu aktywnym oraz na kolumnach napowietrzających w celu dobrania technologii mającej na celu uzdatnianie wody i jej dalsze wykorzystywanie.*

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Szczecinie pismem z dnia 26 czerwca 2009 r. zgłosił Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Szczecinie skażenie wody w ujęciu nr 1 w Bornem Sulinowie, wnosząc jednocześnie o podjęcie działań zapobiegawczych i naprawczych.

8 lutego 2010 roku RDOŚ wydał postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania w sprawie nałożenia na podmiot korzystający ze środowiska obowiązku przeprowadzenia działań zapobiegawczych i naprawczych. Na postanowienie złożono zażalenie do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, który przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia.

Zgłoszono do prokuratury fakt zanieczyszczenia ujęcia.

Nie została ustalona przyczyna zanieczyszczenia wody. Kontynuowane jest pompowanie oczyszczające ujęcia oraz prowadzony jest pełny monitoring laboratoryjny.

Biorąc pod uwagę między innymi fakt, iż związki trichloroetenu i tetrachloroetenu są bardzo uciążliwe i występowanie ich w środowisku wodnym jest długotrwałe trudno jest określić czas wyeliminowania zanieczyszczenia.

Wniosek gminy do NFOŚiGW - 30.11.2009r.

Z uwagi na konieczność udzielenia pomocy przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu tj. spółce PWiK Szczecinek Gmina Borne Sulinowo wystąpiła w dniu 30.11.2009r do NFOŚiGW w Warszawie z wnioskiem o dofinansowanie kwotą dotacji w wys. 915 tys. zł przedsięwzięcia pn.: „Wykonanie badań geologicznych w celu rozpoznania i zlokalizowania źródła skażenia ujęcia wody w miejscowości Borne Sulinowo trichloroetenem i tetrachloroetenem oraz opracowanie sposobu neutralizacji i likwidacji tego zagrożenia”. Wniosek zarejestrowano w NFOŚiGW pod numerem 1264/2009.

Z informacji udzielonej w drugiej połowie kwietnia 2010r. przez NFOŚiGW w Warszawie Główny Geolog Kraju, po przeanalizowaniu naszego wniosku o udzielenie dofinansowania na realizację przedsięwzięcia stwierdził, że problematyka poruszana we wniosku dotyczy obszaru całej Polski i konieczne jest podjęcie szerszych działań w tej kwestii. Zdaniem Pana Ministra Henryka Jacka Jezierskiego wskazane jest opracowanie wytycznych dotyczących prowadzenia tego typu badań i prac, a przedmiotowy przypadek może posłużyć do opracowania tych wytycznych, prezentujących schematy postępowania przy rozpoznawaniu i usuwaniu skutków zanieczyszczeń.

W związku z powyższym Minister Środowiska zgłosił na Liście uzupełniającej przedsięwzięć z dziedziny potrzeb geologii w roku 2010 zadanie pn. „Analiza zagrożenia ujęć wód podziemnych

Zanieczyszczenie wody w Bornem Sulinowie

zanieczyszczeniem związkami chlorowcopochodnymi - wytyczne i metodyka rozpoznania i minimalizacji skutków zanieczyszczeń". Po rozpatrzeniu Listy uzupełniającej przez Zarząd Narodowego Funduszu nastąpiło rozpatrywanie indywidualnych zadań z tej listy, a następnie Minister Środowiska wyłonił wykonawcę m.in. ww. przedsięwzięcia. Problematyka zgłoszona przez Gminę Borne Sulinowo posłużyć miała wykonawcy przedsięwzięcia do pełnej realizacji zadania zamówionego przez Ministra.

Jednocześnie z uwagi na duże prawdopodobieństwo pozbawienia mieszkańców Bornego Sulinowa dostępu do wody pitnej, Główny Geolog Kraju zwrócił się do Państwowej Służby Hydrogeologicznej o wysłanie zespołu interwencyjnego celem zbadania przyczyn zanieczyszczenia ujęcia wód pitnych w Bornem Sulinowie. Po przeprowadzeniu wizji lokalnej oraz wykonaniu badań terenowych zespół interwencyjny określił dalsze niezbędne działania prowadzące do neutralizacji i likwidacji zaistniałego zagrożenia.

Aby przyspieszyć przedłużające się procedury rozpoczęcia prac geologicznych informowaliśmy NFOŚiGW w Warszawie, że :

„Przeprowadzone badania wody skażonego ujęcia wody pitnej w miejscowości Borne Sulinowo wykazują ciągle wzrost zawartości trichloroetenu i tetrachloroetenu dlatego boimy się o możliwość skażenia ujęcia nr 2 i tym samym wystąpienia ogromnego problemu związanego z dostawą wody dla kilku tys. mieszkańców miasta Borne Sulinowo”.

Zanieczyszczenie drugie - 24.09.2010r.

W dniu 24 września 2010 r. gmina otrzymała decyzję Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego nr 459/10 z dnia 24 września 2010 r. w sprawie stwierdzenia braku przydatności wody do spożycia z ujęcia nr 2 wodociągu w Bornem Sulinowie i nakazującą Przedsiębiorstwu Wodociągów i kanalizacji spółce z o.o. z siedzibą w Szczecinku unieruchomienie ujęcia nr 2.

W ramach prowadzonego monitoringu jakości wody Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Szczecinku pobrał w dniu 20.09.2010 r. próbki wody z końcówki sieci przy ul. Lipowej 6 w Bornem Sulinowie na wodociągu Borne Sulinowo do badań laboratoryjnych. Przeprowadzone badania próbki wody wykazały zawartość 1,2 – dichloroetanu w ilości 3,9 µg/l. W dniu 24.09.2010 r. pobrano próbki kontrolne. W próbce nr HK/4332/10 pobranej z wodociągu Borne Sulinowo – przy pracy ujęcia nr 2 – z hydrantu przy oczyszczalni ścieków zawartość 1,2 dichloroetanu wynosił 3,5 µg/l. Badana woda nie spełniła więc wymagań fizykochemicznych określonych w załączniku 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Z aktu tego wynika, że najwyższe dopuszczalne stężenie 1,2 dichloroetanu wynosi 3,0 µg/l. Z powodu tego zanieczyszczenia pozbawieni wody do picia zostali mieszkańcy całej miejscowości Borne Sulinowo, a woda dowożona była beczkowozami. Do celów sanitarnych można było używać wody z sieci.

Po dokładnych badaniach poszczególnych studni stwierdzono, że woda jest odpowiedniej jakości w większości studni i technicznie można ją podać z ujęcia nr 2.. Po płukaniu sieci uruchomiono niezwłocznie dostawę wody zdatnej do picia.

Jakość wody na ujęciu jest na bieżąco monitorowana przez spółkę PWiK Szczecinek, PSSE Szczecinek. Swoje badania wykonuje też Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska Szczecin/Koszalin i Państwowy Instytut Geologiczny (PIG) Szczecin oraz PIG Warszawa

Po drugim wydarzeniu związanym z zanieczyszczeniem sieci i bardzo opieszałym działaniu służb, które jako jedyne są odpowiedzialne za działania związane ze zlokalizowaniem źródła

Zanieczyszczenie wody w Bornem Sulinowie

skażenia i ew. wskazania sprawy (PIG, RDOŚ, Ministerstwo Ochrony Środowiska) stało się jasne, że najważniejsze jest dla nas dostarczanie dobrej zdanej do picia wody. (Przy czym jednocześnie podejmowanie działań przymuszających służby do zlokalizowania źródła skażenia, jego odciążenia i rekultywacji gruntów wokół ujęcia)

Rozważane było 5 wariantów rozwiązywania problemu dostarczenia pitnej zdrowej wody:

1. dostawa wody z Kłomina – okazało się, że wydajność źródła jest za mała
2. budowa sieci wodociągowej – woda ze Szczecinka – bardzo drogie dla mieszkańców (cena wody była by jeszcze wyższa) i rozciągnięte w czasie przedsięwzięcie.
3. Modernizacja istniejących ujęć na terenach wiejskich – ze względów technicznych i ekonomicznych drogie rozwiązanie
4. **Zastosowanie specjalnej instalacji uzdatniającej, umożliwiającej pozbywanie się ponadnormatywnych związków tri i tetrachloroetenu. – To było możliwie najszybsze ale też i nowatorskie rozwiązanie – prototyp- działanie mimo, że kosztowne (4,5 mln.)**
5. Budowa nowego ujęcia ze strefą ochronną - długoletni proces inwestycyjny uwzględniony musi być w wieloletnim planie inwestycyjnym PWiK

Spółka PWiK wybrała rozwiązanie 4 – potencjalnie najszybsze rozwiązanie tak pod względem technicznym jak i finansowym.

Jednocześnie Burmistrz Bornego Sulinowa rozpoczęła starania w celu zrealizowania wybranej jako najkorzystniejszej pod względem techniczno –ekonomicznym inwestycji „ Nowe źródło wody dla Bornego Sulinowa”

Nikt nie jest w stanie wykluczyć zaistnienia następnych zanieczyszczeń w kolejnych studniach obu ujęć.

Niezbędnym etapem dla pozyskania pożądanego efektu było opracowanie dwuetapowej koncepcji techniczno-ekonomicznej w skład której wchodzi także wykonanie prac geologicznych (wykonanie dokumentacji, odwiertu badawczego i próbnego pompowania w miejscu nowego ujęcia wody wraz z badaniem składu wody i określeniu wydajności)

Wybrane zostało rozwiązanie – odwiert na terenie Bornego Sulinowa ujęcie głębinowe na gł. ponad 50 metrów

Jeszcze w lutym ogłoszony będzie przetarg na odwiert badawczy i wykonanie dokumentacji geologicznej. W zależności od uzyskanych pozytywnych wyników będą dalej podjęte decyzje zainteresowanych podmiotów w zakresie kolejnych działań związanych z rzeczową realizacją nowego źródła wody i stacji uzdatniającej. Początkowym etapem musi być wykonanie dokumentacji technicznej i uzyskanie wymaganych prawem decyzji i uzgodnień. Sama rzeczowa realizacja możliwa będzie przez PWiK w Szczecinku po przyjęciu do planu rozwoju przedsiębiorstwa. Warunkiem niezbędnym jest także wcześniejsze ustalenie finansowania zadania i harmonogramu prac.

W dniach 17 – 19 styczeń 2012 zanieczyszczenie kolejne —Wg. pisma Prezesa PWiK wyjaśnienie przyczyny

„ W ramach Projektu „Parsęta” zmodyfikowano układ technologii SUW w Bornem Sulinowie. W dniu 04.01.2012 po pozytywnych wynikach badań wody z SUW nr 1 wyłączono z ruchu SUW nr 2 na czas montażu układu hydraulicznego i automatyki. Zasilanie w wodę miejscowości Borne Sulinowo odbywało się poprzez układ desorberów umożliwiających pozbywanie się ponadnormatywnych związków tri i tetrachloroetenu z SU W nr 1.

Zanieczyszczenie wody w Bornem Sulinowie

W dniu 17.01.2011 r w godzinach popołudniowych spółka otrzymała wyniki badań monitoringu wody, które wykazały przekroczenie dopuszczalnych norm tri i tetrachloroetenu.

Ujęcie nr 1 a w szczególności studnia nr 5 wykazuje duże zanieczyszczenie ww. związkami. Do pozbycia się tych związków została zastosowana nowatorska technologia jedna z pierwszych w kraju. Zmienny stopień zanieczyszczenia ujęcia nr 1 sprawia istotne problemy z „dostrojeniem” układu technologii desorberów.

Analizując wyniki badań od dnia wykrycia zanieczyszczenia tj. 22.05.2009 r. do dnia dzisiejszego stężenia związków chlorowcopochodnych zmieniają się w dość znacznym stopniu w zależności od panujących warunków atmosferycznych, przez co nadzorowanie procesu jest utrudnione. W chwili obecnej uruchomione zostało zmodernizowane ujęcie nr 2, które zgodnie z założeniami projektowymi będzie ujęciem wiodącym.

Obecnie trwają prace prowadzone przez wykonawcę robót na izolowanym SUW nr 1 w celu dostrojenia układu technologicznego desorberów.”

Jak wyglądała procedura związana ze zlokalizowaniem sprawcy i źródła skażenia? Pisma z - datami RDOŚ o przesunięciu terminu

Procedura związana z zlokalizowaniem źródła zanieczyszczeń i wskazaniem sprawcy.

1. ZWIOŚ w Szczecinie w dniu 26.06.2009r dokonał zgłoszenia wystąpienia szkody w środowisku
2. RDOŚ w Szczecinie postanowieniem z dnia 02.02.2010r odmówił wszczęcia postępowania twierdząc iż przedmiotowe zdarzenie nie może zostać uznane za szkodę w środowisku. Od tego momentu trwały postępowania odwoławcze.
3. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie w postanowieniu z dnia 31.05.2010r skierował sprawę do ponownego rozpatrzenia przez organ I instancji.
4. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie w postanowieniu z dnia 22.11.2010r wyznaczył dwumiesięczny termin do załatwienia sprawy tj. do 24.01.2011r. oraz wyjaśnienie przyczyn zwłoki i ustalenie osób winnych niezakończenia sprawy w terminie.
5. RDOŚ w Szczecinie postanowieniem z dnia 21.01.2011r wyznaczył nowy termin załatwienia sprawy do dnia 15.05.2011r
6. RDOŚ w Szczecinie postanowieniem z dnia 25.05.2011r wyznaczył nowy termin załatwienia sprawy do dnia 25.07.2011r
7. RDOŚ w Szczecinie postanowieniem z dnia 21.01.2011r wyznaczył nowy termin załatwienia sprawy do dnia 15.05.2011r
8. RDOŚ w Szczecinie postanowieniem z dnia 13.07.2011r wyznaczył nowy termin załatwienia sprawy do dnia 26.09.2011r
9. RDOŚ w Szczecinie postanowieniem z dnia 26.09.2011r wyznaczył nowy termin załatwienia sprawy do dnia 28.11.2011r
10. RDOŚ w Szczecinie postanowieniem z dnia 24.11.2011r wyznaczył nowy termin załatwienia sprawy do dnia 28.01.2012r
- 11. RDOŚ w Szczecinie postanowieniem z dnia 27.01.2012r wyznaczył nowy termin załatwienia sprawy do dnia 30.03.2012r**

Zanieczyszczenie wody w Bornem Sulinowie

W uzasadnieniu podał :

„Sprawa zanieczyszczenia ujęcia wody pitnej dla miasta Borne Sulinowo związkami tri i tetrachloroetenu nie może zostać rozstrzygnięta przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie do dnia 28 stycznia 2012 r.

W dniu 02 maja 2011 r. RDOS otrzymał wykonane przez firmę Hydrogeotechnika Sp. z o.o. na zlecenie RDOŚ „Sprawozdanie z wykonania sondowań warstwy wodonośnej w celu zlokalizowania ogniska zanieczyszczenia tetrachloroetenem i trichloroetenem ujęcia wody podziemnej w Bonem Sulinowie”.

Przeprowadzone badania nie określiły jednak miejsca występowania ogniska zanieczyszczenia, nie pozwalają w sposób jednoznaczny ustalić podmiotu, który dokonał zanieczyszczenia.

Niezależnie od powyższego, prace w rejonie ujęcia wody w Bornem Sulinowie, związane z rozpoznaniem zanieczyszczenia związkami tri i tetrachloroetanu warstwy wodonośnej ujmowanej studniami ujęcia miejskiego, prowadził również Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie, Zespół Interwencyjny Państwowej Służby Hydrologicznej. Również te badania nie wskazały jednoznacznie źródła zanieczyszczenia ani podmiotu, który dokonał zanieczyszczenia warstwy wodonośnej. Wnioski z dotychczasowych badań pozwalają jedynie na przypuszczenie, że sprawcą zanieczyszczenia północnych studni pierwszego lewara jest zakład drzewny przylegający bezpośrednio do terenu ujęcia wody. Zanieczyszczenia stwierdzone w studniach drugiego lewara oraz południowych studniach pierwszego lewara są najprawdopodobniej pochodną zanieczyszczeń znajdujących się poza terenem zakładu i nie można jednoznacznie wskazać, że działalność zakładu drzewnego jest przyczyną zanieczyszczenia ujęcia.

Przyczyną wyznaczenia nowego terminu zakończenia postępowania jest:

- wystąpienie RDOŚ w Szczecinie do PIG w Warszawie o przesłanie pełnej dokumentacji oraz wyników prac badawczych prowadzonych przez PIG we wrześniu 2011 r.;
- wystąpienie RDOŚ do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z prośbą o ponowne przeprowadzenie „problemowej” kontroli działalności zakładu „EURO-MATEX”;
- ponowne wystąpienie do EURO-MATEX o przedłożenie wyników przeglądu ekologicznego, do którego wykonania podmiot został zobowiązany decyzją Starosty Szczecineckiego (zakończono procedurę odwoławczą prowadzoną przez SKO w Koszalinie w sprawie konieczności przedłożenia przez EURO-MATEX wyników badań pochodzących z laboratorium posiadającego stosowną akredytację);
- ocena całokształtu zebranego materiału i podjęcie dalszych kroków administracyjnych.

Zanieczyszczenie wody w Bornem Sulinowie

PODSUMOWANIE

Odpowiedzialnymi za poszczególne działania są :

Lp	Podmiot	Odpowiedzialny w sprawie za / skrótowo/
1.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie / RDOŚ/ -organ państwowy	Poszukiwanie źródła i pochodzenia zanieczyszczenia ujęcia wody podziemnej w Bornem Sulinowie. Działania naprawcze. Wyniki postępowania są ważne z uwagi na konieczność określenia kto ma naprawić szkodę w środowisku.
2.	Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie -organ państwowy	Nadzór nad postępowaniem RDOŚ
3.	PWiK Sp z oo w Szczecinku	Podawanie i rozprowadzanie siecią wodociągową wody spełniającej normy określone prawem.
4.	Gmina Borne Sulinowo	Poszukiwanie rozwiązań w celu zapewnienia zaopatrzenia w wodę wodociągami zbiorczymi. Współdziałanie z innymi podmiotami.
5.	Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Szczecinku	Badania wody , dopuszczanie lub wstrzymywanie dostaw wody do odbiorców
6.	Starosta Szczecinecki - Starostwo Powiatowe w Szczecinku	Działalność firm pod kątem ochrony środowiska.
7.	Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Szczecinie /WIOŚ/	Kontrola działalności podmiotów w tym zakładów pracy w zakresie spełniania prawnych wymogów ochrony środowiska
8.	Prokuratura Rejonowa w Szczecinku	Sprawdzenie zdarzeń mogących zagrażać zdrowiu lub życiu wielu osób poprzez zanieczyszczenie wody.

Cele do osiągnięcia:

- 1. Znalezienie źródła zanieczyszczenia i jeśli to możliwe sprawcy - RDOŚ**
- 2. Działania naprawcze – wyeliminowanie szkody w środowisku - RDOŚ**
- 3. Podawanie wody zgodnej z normami z istniejącego ujęcia przy zastosowaniu nowych rozwiązań technologicznych - PWiK Sp z oo**
- 4. Poszukiwanie alternatywnego źródła wody na wypadek konieczności całkowitego zamknięcia istniejącego ujęcia - Gmina Borne Sulinowo**
- 5. Realizacja przedsięwzięcia nowego źródła wody jeśli nie wyeliminuje się zanieczyszczenia w wodzie podawanej do picia istniejącymi wodociągami – PWiK Sp z oo przy udziale Gminy Borne Sulinowo.**